

Lheničtí mezi prvními studenty Jirsíkova gymnázia Malé ohlédnutí za velkým výročím

Na českobudějovickém gymnáziu Jana Valeriána Jirsíka slavili letos 130. výročí vyučování, zahájeného v říjnu 1868. Jak to tenkrát bylo? V tom památném roce se s oslavami dveře netrhly. Například v Praze se naši dědové a babičky veselili už od února. To když byl ustaven Lední klub - úplně první česká bruslařská organizace. V máji byl položen základní kámen ke stavbě Národního divadla a v červnu zase Češi připíjeli k sedmdesátinám otci národa, Františku Palackému.

A co bylo nového v třešňové zahrádce jižních Čech? Lhenickým zrušili nadřízený okresní úřad v Netolicích. Od září spadali pod Prachatice a lhenická obecní rada zakoupila bývalý hostinec U Štíftarů pro školu.

Což o to, tu měli Vašek Podlahů a Honza Bukovský už za sebou. Proto jako první dva Lheničáci po prázdninách zamířili do krajského města také na jednu slavnost mezi dalších 266 studentů.

Dne 3.října 1868 byl totiž v Českých Budějovicích odstartován první školní rok na prvním českém soukromém vyšším gymnáziu. Gymnázium prosadil a založil biskup Jan Valerián Jirsík. Než bylo zestátněno, po tři roky je také obětavě finančně podporoval.

Děni kolem výstavby českého gymnázia v Budějovicích jakoby z oka vypadlo budování samotného Národního divadla. Lidé na venkově dobře věděli, že vzdělání jejich dětí je statek nejcennější. Nadšeně darovali peníze, lámány kámen, vápno, cihly, dřevo. Například obyvatelé Kamenného Újezda jednou vypravili tak dlouhou řadu povozů s materiálem, že když první zastavil u cíle, poslední vozy nebyly ještě ani ve městě. Stavěniště bylo v nynější ulici Skuherského, na místě dnešního dopravního učiliště.

Ale o tom už se toho něco napsalo! Zkrátka, Jirsík byl znamenitým pastýřem. I lhenické ovečky dovedl do cíle. Václav Podlaha se stal váženým telegrafním úředníkem a Jan Bukovský, maturant roku 1873, zas řídícím učitelem v Sepekově a potom v Bechyni.

Profesoři Jirsíkova gymnázia připravili do života ze Lhenic i okolí ještě hodně žáků. Do přelomu století téměř padesát. Vzpomenu třeba pozdějšího MUDr. Mášla, rodáka z Brusné a lékaře v Uhřetěvsi u Prahy, MUDr. Martina Šímu ze Lhenic, obvodního lékaře v Dřítňi, papežského komořího a vikáře v Bechyni Msgre. Tomáše Míku z Oujezdce, libničského řídícího učitele Václava Mayera ze Lhenic, nebo rolníky Jana Schona a Ludvíka Kleina, i P. Jakuba Kuneše z Mičovic, který se stal farářem ve Sv. Leonhardu v Korutanech. Seznam lhenických studentů Jirsíkova gymnázia najdete ve lhenické knihovně.

Vzpomínky pamětníků otištěné v gymnaziálních ročenkách těch časů mají zvláštní kouzlo. Dodnes vypovídají o vyjimečném duchu české pospolitosti i svobodné mysli. O duchu, který se probouzí jednou za čas, nejen před koncem minulého století.

Miloslav Trnka

Příloha:

biskup J.V.Jirsík (1798-1883)
zakladatel gymnázia

Literatura:

Kovář D. - Koblasa P., Ulicemi města Českých Budějovic. Jelmo 1998.
Starý V., Lhenice - zahrada jižních Čech (1283-1983). Lhenice 1983.
Šedesát let Jirsíkova gymnasia v Č.Budějovicích. Č.Budějovice 1928.
Šulista J., Na úsvitě. Obraz ze života jihočeského lidu. Praha 1923.

Resumé:

Jedno z nejvýznamnějších gymnázií v jihočeském kraji nese jméno svého zakladatele, biskupa Jana Valeriána Jirsíka (1798-1883). Nedávno oslavilo 130. výročí vyučování, zahájeného 3.10.1868. Bylo prvním českým ústavem ve městě. Studovala zde řada pozdějších významných osobností, např. spisovatelé Josef Holeček, Otakar Mokrý, historikové dr. Václav Novotný, Václav Dragoun, státní prezident dr. Emil Hácha aj. Branami prvního českého vyššího gymnázia v Č. Budějovicích prošlo také mnoho budoucích učitelů, lékařů a kněží - rodáků ze zahrady jižních Čech, městečka Lhenic. V příloze, která je uložena v místní knihovně, jsou jejich jména s osobními daty, seřazená chronologicky podle doby studia z let 1868-1898.

